

Сучасні вузівські бібліотеки, ради НАН України щодо забезпечення організації і координації інформаційної взаємодії академічних і вузівських бібліотек України наш вуз долучився до створення загальнодержавного репозитарію електронних копій наукових видань, що не мають друкованих аналогів.

У наукових фондах нашої бібліотеки періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і

ради НАН України щодо забезпечення організації і координації інформаційної взаємодії академічних і вузівських бібліотек України наш вуз долучився до створення загальнодержавного репозитарію електронних копій наукових видань, що не мають друкованих аналогів.

У наукових фондах нашої бібліотеки періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і

Питання зберігання історико-правової спадщини вирішується і науковою бібліотекою Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Унікальне історико-правове зібрання містить понад 1 млн 380 книг, 45 тис. видань і рукописів із різних галузей права, історії, філософії, логіки, психології, економіки тощо, (1726 – 1945 рр.), 200 найменувань журналів і газет XIX – початку XX ст., 300 найменувань сучасних періодичних видань, а також майже 1700 дисертацій, захищених у стінах університету, понад 17 тис. авторефератів дисертацій, колекцію книг іноземними мовами.

Бібліотекою формується декілька електронних архівів рідкісних видань на основі сканування книжкових колекцій із фондів: «Рукописні книги та літографії видатних правознавців XIX – початку XX ст.»; «Видання харківської правової школи»; «Стародруки»; «Автографи правознавців XIX – початку XX ст.»; «Електронний науковий архів праць вчених університету», «Національна правова книга», «Рукописи і літографії відомих правознавців».

На виконання пропозицій Інформаційно-бібліотечної

ради НАН України щодо забезпечення організації і координації інформаційної взаємодії академічних і вузівських бібліотек України наш вуз долучився до створення загальнодержавного репозитарію електронних копій наукових видань, що не мають друкованих аналогів.

У наукових фондах нашої бібліотеки періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і

ради НАН України щодо забезпечення організації і координації інформаційної взаємодії академічних і вузівських бібліотек України наш вуз долучився до створення загальнодержавного репозитарію електронних копій наукових видань, що не мають друкованих аналогів.

У наукових фондах нашої бібліотеки періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і

Н.П.ПАСМОР,
кандидат педагогічних наук,
директор наукової бібліотеки університету

Життя бібліотеки

СУЧАСНА ВУЗІВСЬКА БІБЛІОТЕКА: ЯКА ВОНА?

бібліографічне опрацювання вищезазначеного комплексу документів, які вже зараз можна віднести до числа друкованих пам'яток, є першочерговим завданням бібліотеки.

Цікавими є видання XIX – першої половини XX ст., зокрема журнал «Вестник Европы» (1812 – 1815), заснований М.М.Карамзіним, присвячений «изящной словесности», історії, політиці. Він містить прижиттєві публікації поезій К.Д.Бальмонта, І.О.Буніна, Т.Г.Шевченка; історичні дослідження М.П.Драгоманова, М.І.Костомарова, П.О.Куліша; оповідання М.С.Лескова, І.Я.Франка, спогади І.І.Мечникова тощо. У колекції також представлено рідкісний журнал «Голос права» (1918). До редакційного комітету цього видання ввійшли найвидатніші юристи того часу – професори В.М.Гордон, М.І.Палієнко, Б.В.Попов і Л.Я.Таубер. На його сторінках обговорювалися найактуальніші проблеми правової науки і практики, розглядалися і коментувалися закони, рішення судів тощо.

Новий час вимагає й новітніших підходів. Для максимального розкриття і популяризації цієї колекції газет і журналів (1812 – 1945), наближення їх до студентської аудиторії, фахівців-науковців, широкого загалу дослідників про-

блем правознавства бібліотекою підготовлено електронне видання «Фонди наукової бібліотеки Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Періодичні видання, 1812 – 2012 рр». Із ним можна ознайомитися на сайті бібліотечного веб-порталу. Новий електронний ресурс включає ретроспективний аналіз всіх періодичних видань, що зберігаються у фондах бібліотеки, має хронологічну систематику,

додатки та алфавітний покажчик. До ювілею нашого університету плануємо видати бібліографічний посібник за цим напрямом.

Як і раніше для бібліотеки найактуальнішим питанням залишається формування фондів, придбання нової наукової літератури, нових баз даних відповідно до профілю ВНЗ. Наприклад, при комплектуванні фонду рідкісними виданнями стикаємося з певними проблемами і труднощами, пов'язаними, у першу чергу, з неогрунтованою дорожнечою видання, відсутністю у продажу необхідного асортименту рідкісних книг із правознавства, бухгалтерськими складнощами при оформленні купівлі книги тощо. Добре відомо, що покупка видань, які ми відносимо до рідкісних, дуже проблематична. Вирішення цього питання вимагає особливого підходу, знань, наукової інтуїції. По-перше, комплектор повинен володіти достатніми знаннями, які стосуються галузей права, щоб визначити відповідність книги всім обов'язковим критеріям; по-друге, вартість рідкісних і цінних книг, які пропонуються книготорговцями, найчастіше неадекватна реальній цінності видання; по-третє, порядок оформлення покупки, особливо у приватних осіб, настільки складний, що для багатьох бю-

джетних вузів стає неприйнятним.

Отже, ми вимушені шукати нові джерела поповнення фонду відділу рідкісних книг нашої бібліотеки, які дозволили б із найменшими для такого виду документів фінансовими витратами максимально швидко придбати те чи інше рідкісне видання, необхідне для роботи вчених університету. Саме тому й оцифровування старовинних книг, і покупка репринтних видань постійно у полі нашого зору.

Можемо констатувати зацікавленість учених, викладачів нашого університету в даруванні особистих книжкових колекцій, своїх наукових праць, підручників і говорити про це з великою вдячністю. А ми, у свою чергу, проводимо заходи, спрямовані на популяризацію меценатства в стінах рідного вузу, вербального заохочення, висвітлення в університетській газеті внеску дарувальника тощо. Завдяки проведенню третьої рік поспіль акції «Подаруй бібліотеці книгу» отримано більше 10 тис. різних видань. Більш продуктивною стала діяльність бібліотеки університету в напрямі книгообміну. Нашими партнерами стали Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН України, Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І.Мечникова, Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г.Короленка та інші. У наших планах – розвивати міжнародний книгообмін у межах міжнародного співробітництва нашого університету.

Сьогодні всім добре відомо, як інформаційний світ поступово об'єднується, беручи участь у глобальних міжнародних проектах розробки електронних бібліотечних ресурсів, створенні репозитаріїв. Найбільші бібліотеки Північної Америки та Європейського континенту вже прийшли до висновку, що фонди бібліотеки не можна приховувати, а, навпаки, необхідно надавати вільний доступ (безкоштовний або умовно платний) до їх електронних копій через мережу Інтернет для розширення світогляду молоді, підтримки досліджень науковців, підняття престижу та популярності (у тому числі і правничої книги).

Вітчизняна Державна цільова національно-культурна програма створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека

– XXI» спрямовується на введення в науковий обіг унікальних документів, що мають історичну і культурну цінність не тільки для України, а й для світової спільноти.

За дорученням Департаменту освіти Харківської міської ради вузівські бібліотеки включилися у створення регіонального Єдиного фонду електронних копій наукових видань, у тому числі і рідкісних, що допоможе консолідовано вирішити завдання: виключення можливості дублювання при оцифровуванні книг; налагодження механізмів обміну копіями між вузами тощо. Наша бібліотека також серед учасників цього інформаційного руху.

За оцінкою наших користувачів, робота, що проводиться з оцифрування фонду, дуже корисна, бо надасть змогу вільного доступу до єдиних ресурсів. Студенти також отримують можливість спілкування із «сучасним» та «минулим», долучитися до перлин правової думки, столітніх доклантів.

Усе це підтверджує розвиток творчої діяльності колективу нашої бібліотеки, зростання її практичної результативності, наближення до користувачів книжкових фондів. Можна говорити про різні види інновацій, які все частіше супроводжують сучасну діяльність. Вони стосуються змін у формах обслуговування, у підходах виготовлення нових електронних продуктів, цифрових копій, мультимедійних засобів, текстів відкритого доступу тощо. Усе це зумовлено необхідністю працювати на випередження, а не просто відповідати на виклики часу.

Додам, що на порядку денному бібліотеки багато планів, пов'язаних із подальшим освоєнням комп'ютерної техніки, сучасних програм і технологій, реорганізацією існуючих відділів, створенням нових секторів, що закладає підґрунтя для нової найсучаснішої бібліотеки, яка вже будується.

Потребують певних змін і методи управління бібліотечним персоналом, основа яких – демократичність, толерантність, креативність, творчість фахівців бібліотеки і, безумовно, самого керівника.

Сподіваюся, що заплановане поступово буде втілюватися у життя.